

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL**

Seduta tal-25 ta' Marzu, 2013

Citazzjoni Numru. 801/2009

George u Helen konjugi Vella

Vs

**Simon sive Xmun Azzopardi, Josephine sive Jessie
Azzopardi, Direttur ta' l-Agricoltura u l-Avukat
Generali**

Permezz ta' rikors guramentat l-atturi ddikjaraw:

1. Illi permezz ta' skrittura privata tal-24 ta' Marzu 2009 (kopja hawn annessa u mmarkata Dokument 'VV1') ir-rikorrenti xtraw u akkwistaw minghand l-intimati Xmun u Josephine sive Jessie konjugi Azzopardi kwota ta'

269,534 kilo halib u cioe' l-Kwantita' ta' Referenza PT27/09-10 kif ukoll l-intitolamenti relatati maghha;

2. Illi minkejja li fl-imsemmija skrittura ma hemm ebda riferenza ghall-prezz ta' tali trasferiment, il-partijiet kienu ftiehem definittivament illi l-prezz kellu jkun ta' elf tliet mija u sebgha u disghin Ewro u tnejn u sittin centezmu (€1,397.62) ossija sitt mitt Lira Maltin (Lm600) il-gallun, cioe' total ta' mija u hdax-il elf, tmien mija u disgha Ewro u tnejn u disghin centezmu (€111,809.92) ekwivalenti ghal tmienja u erbghin elf Lira Maltin (Lm48,000). Pero' gie miftiehem bejn il-partijiet li l-hlas kellu jsir fil-mument meta l-kwota mibjugha tigi effettivament registrata favur ir-rikorrenti u r-rikorrent jikkonferma illi l-hlas isir malli ssir tali registrazzjoni;

3. Illi sussegwentement il-partijiet dahhlu applikazzjoni mad-Dipartiment tal-Agricoltura ghal trasferiment permanenti tal-imsemmija Kwota ta' Referenza tal-halib, kopja awtentika ta' liema applikazzjoni qieghda tigi hawn annessa u mmarkata Dokument "VV2";

4. Illi minkejja li t-trasferiment kien gie konkluz definittivament l-intimati konjugi Azzopardi sussegwentement ippretendew li huma setghu jiddetjenu l-licenzja fuq il-kwota trasferita lir-rikorrenti u juzaw l-istess sabiex jimpurtaw aktar baqar ghall-produzzjoni tal-halib;

5. Illi sadanittant ir-rikorrenti qieghdin isofru danni peress illi ma jistghux juzaw il-kwoti tal-halib li huma xtraw minghand l-intimati konjugi Azzopardi, u dan kif sejjer jigi ippruvat aktar dettaljatament waqt is-smigh tal-kawza;

6. Illi inoltre d-Dipartiment tal-Agricoltura (Sezzjoni tat-Trobbija tal-Animali) qieghed jirrifjuta li jirrikonoxxi lir-rikorrenti bhala l-propjetarji tal-imsemmija Kwota ta' Referenza tal-halib PT27/09-10, u dan minghajr ebda raguni valida fil-ligi;

7. Illi ghalhekk ir-rikorrenti jixtiequ illi huma jigu rikonoxxuti bhala propjetarji tal-fuq imsemmija Kwota ta' Referenza u jigu ikkompensati tad-danni li gew ikkagunati lilhom minhabba d-dewmien ta' tali rikonoxximent;

8. Illi minkejja li l-intimati gew debitament interpellati anke permezz ta' ittra ufficjali (kopja hawn annessa u mmarkata Dokument 'VV3'), dawn baqghu inadempjenti;

9. Illi ghaldaqstant kellha ssir il-prezenti kawza;

Ghaldaqstant jitolbu bir-rispett lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex joghgobha, salv kwalsijasi dikjarazzjoni oħra opportuna:-

1. Tiddikjara illi permezz tal-iskrittura tal-24 ta' Marzu 2004 (Dokument 'VV1') l-atturi akkwistaw il-kwota ta' 269,534 kilo halib, Kwantita' ta' Referenza PT27/09-10, bl-intitolamenti relatati magħha;
2. Tiddikjara illi l-intimati jew min minnhom qieghdin jirrifjutaw li jhallu lir-rikorrenti jagħmlu uzu mill-kwota mixtrija minnhom;
3. Tordna lill-intimati jew min minnhom ihallu lir-rikorrenti jagħmlu uzu shih mill-imsemmija kwota ;
4. Tiddikjara illi r-rikorrenti soffrew danni minhabba l-agir tal-intimati ;
5. Tillikwida l-imsemmija danni;
6. Tordna lill-intimati jew min minnhom ihallas id-danni hekk likwidati lir-rikorrenti.

Twegiba guramentata tal-konvenuti Azzopardi¹.

1. *Illi l-ftehim tal-24 ta' Marzu 2009 kien bejgh b'kundizzjoni resoluttiva li din tigi debitament approvata mid-Dipartiment tal-Agricoltura.*
2. *Kontestwalment mal-iffirmar tal-ftehim tal-24 ta' Marzu 2009 giet iffirmata applikazzjoni mad-Dipartiment tal-Agricoltura. Din l-applikazzjoni hija parti integrali tal-ftehim tal-24 ta' Marzu 2009 u giet iffirmata kontestwalment u mhux sussegwentement kif jippremettu r-rikorrenti. Din l-applikazzjoni ma gietx approvata. Ma jista' jsir ebda trasferiment ta' Kwantita ta' Referenza u tal-intitolamenti relatati magħha jekk mhux bl-approvazzjoni tad-Dipartiment imsemmi u għalhekk in-non approvazzjoni tal-applikazzjoni għandu effett risoluttiv. Konsegwentement dak in-negozju spicca.*
3. *Illi dan kollu ingieb a konoxxenza tar-rikorrenti li min-naha tieghu verbalment iddikjara mal-esponenti li ma kienx lest jidhol f'litigazzjoni mad-Dipartiment sabiex tinkiseb tali approvazzjoni u għalhekk ftiehm li kelhom*

¹ Fol. 16.

Kopja Informali ta' Sentenza

jerga jirkellmu u jinnegozjaw mill-gdid appena c-cirkostanzi jinbiddu.

4. *L-esponenti m'huma responsabbli ghal-ebda danni u dan stante li huma onoraw l-obbligi taghhom pattwiti u f'kull kaz ir-rikorrenti ma sofrew ebda danni.*

5. *Illi minghajr pregudizzju ghal-premess u in linea sussidjarja jekk t-transazzjoni tal-24 ta' Marzu 2009 titqies bhala konvenju, ma gewx segwiti d-disposizzjonijiet tal-ligi u konsegwentement anke ghal din ir-raguni t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt.*

Twegiba guramentata tad-Direttur tal-Agricoltura u l-Avukat Generali².

1. L-Avukat Generali m'huwix il-legittimu kontradittur u ghalhekk ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju.

2. It-talbiet tal-atturi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda.

Il-qorti rat l-atti li jinkludu n-noti ta' sottomissjonijiet li pprezentaw il-partijiet.

Konsiderazzjonijiet.

Jibda biex jinghad li m'hemmx dubju li l-Avukat Generali m'huwix il-legittimu kontradittur gialadarba qatt ma kien involut f'dak li wassal ghal din il-vertenza.

Il-kaz jitratta dwar skrittura privata li ffirmaw il-kontendenti fejn jinghad hekk:

“Data 24 ta' Marzu, 2009.

Min-naha wahda Xmun Azzopardi D22 rahhal, u Jessie nee' Portelli, imwieled Rabat u joqghod Rabat b'karta ta' l-identita numru 58564(M) u martu 709043(M) aktar il-quddiem maghrufa bhala l-bejjiegha; u

² Fol. 18.

Kopja Informali ta' Sentenza

Min-naha l-oħra Gorg Vella D220, u martu Helen nee Gauci, u residenti Naxxar Malta aktar il-quddiem maghrufa bhala x-xerreġja.

Il-bejġiegha qegħdin jittrasferixxu l-kwantita ta' referenza kif ukoll l-intitolament relatati mal-kwantita ta' referenza PT27/09-10 u ix-xerreġja min-naha l-oħra qegħdin jakkwistaw l-parti rilevanti.”.

Dakinhar stess il-partijiet iffiraw applikazzjoni mad-Dipartiment tal-Agrikoltura għal “...*trasferiment ta' Kwantita ta' Referenza tal-halib 2009/2010*”³, fejn jingħad:-

“Id-detentur/i qegħdin jittrasferixxu l-intitolamenti rilevanti mal-kwantita ta' referenza u r-recivitur/i minn naha l-oħra qegħdin jakkwistaw l-parti rilevanti.”.

Frank Caruana, uffiċjal tad-Dipartiment ta' l-Agrikoltura, ikkonferma li l-kontendenti kienu marru jkellmuh u quddiemu ffiraw li “...*riedu jagħmlu transfer tal-kwota kif ukoll għamlu skrittura li ha jagħmlu transfer ta' l-entitlement.*”⁴. Fil-fatt hemm il-firma tiegħu fuq iz-zewg dokumenti.

Hemm qbil li l-konvenut Azzopardi kellu kwota ta' mitt gallun (100) registrata f'ismu, u n-negozju li sar kien jitratta il-kwota ta' tmenin (80) gallun. Anthony Gruppetta, Direttur Generali Servizzi Veterinarji, xehed:-

*“Din il-kwota hi soggetta li tigi negozjata, għalhekk kull rahhal għandu dritt li jittrasferixxi parti mill-kwota tiegħu. Jista' wkoll jikri parti mill-kwota.”*⁵.

Id-difiza tal-konvenuti Azzopardi hi bbazata fuq l-allegazzjoni li d-Dipartiment ma kienx approva t-trasferiment tal-kwota ta' halib u għalhekk in-negozju ma

³ Fol. 7.

⁴ Seduta tat-2 ta' Marzu 2010 (fol. 44).

⁵ Seduta tat-2 ta' Mejju 2012 (fol. 97).

baqax jorbot lill-partijiet. Hemm qbil ukoll li l-prezz ta' dan in-negozju kien ta' €111,809.92⁶.

Mill-provi rrizulta li:-

i. Permezz ta' email datata 25 ta' Marzu 2009, Frank Caruana kien gharraf ufficjali ohra:= *"Please note that Mr Xmun Azzopardi D22 is asking to transfer 561.6kgs and 140.4kgs of his daily contract onto Mr. George Vella D220 and his son Mr Raymond Azzopardi D247 respectively."*

ii. L-ordni li nghatat minn Anthony Gruppetta kienet li t-trasferiment jinzamm minhabba kwistjonijiet pendent li kien hemm mal-konvenut Azzopardi.

iii. F'email datata 5 ta' Mejju 2009 li ntbaghatet lil Frank Caruana, Anthony Gruppetta kkonferma: *"In view of the fact that Mr Xmun Azzopardi has paid his fine and in line with the relevant articles of Chap 437 he is to be considered as having settled all his issues with the Veterinary Division, I can now endorse the transfers of his milking quotas to third parties."*⁷.

iv. F'email ohra datata 13 ta' Mejju 2009 li ntbaghatet lil Frank Caruana lill-ufficjali Anthony Gruppetta u Noel Azzopardi, gharrafhom: *"Please note. I have been adviced by our legal advisors not to proceed with these transfers for the time being. Reason being that Xmun's lawyer has written to the Department asking to withdraw the agreement done with Gorg Vella D220."*⁸.

Ir-retroxxena wara dan kollu huma multi mposti mit-Taqsima ta' Regolament Veterinarju fuq Azzopardi minhabba:-

- Trasferiment ta' annimali minghajr permess⁹;
- Tnehhija ta' comb minn mal-widnejn tal-annimali li jrabbi¹⁰;

⁶ Il-konvenut xehed: *"Il-ftehim kien li jien nbiegh tmenin (80) gallun kwota ghall-halib lis-sur Vella bi prezz ta' sitt mitt lira Maltin (Lm600) il-gallun, bil-patt li kif iddur fuq ismu itini l-flus."*

⁷ Fol. 81.

⁸ Fol. 82.

⁹ Fol. 99-100.

¹⁰ Fol. 101.

Fil-fatt b'ittra datata 9 ta' Jannar 2009¹¹, id-Direttur tat-Taqsima ta' Regolament Veterinarju, Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd infurmah li:

“.....minhabba proceduri pendenti li hemm kontra tieghek rigward xi bhejjem neqsin mir-razzet u xi comb li nstab manomess, qieghed b'effett immedjat nitlobok tieqaf mill-produzzjoni tal-halib sakemm il-kazijiet kollha tieghek jigu rizolti, peress li l-bio sigurta' tal-halib tieghek giet kompromessa.”.

Ordni li giet sospiza sat-30 ta' Marzu 2009¹². Sussegwentement permezz ta' ittra datata 26 ta' Frar 2009 l-istess Direttur baghat igharraf lill-konvenut li kien accetta l-ispjegazzjoni li ta. Madankollu tah ukoll avviz li waqt spezzjoni li saret fir-razzett tieghu irrizulta *“.....diskrepanzi bejn id-dati tat-twelid, id-dati ta' meta gew irregistrati l-bhejjem u kemm fil-fatt ghandhom zmien.”*¹³. Kien hemm ukoll kaz fejn ic-comb instab mbaghabas jew imtaqqeb.

Skond l-Artikolu 1370 tal-Kodici Civili:-

“Tista' tinbiegh kull haga li hi fil-kummerc, kemm-il darba t-trasferiment taghha ma jkunx ipprojbit minn xi ligi specjali.”.

Imbaghad skond l-Artikolu 1347 tal-Kodici Civili:-

*“Il-bejgh hu perfett bejn il-partijiet, u, kwantu ghall-bejgiegh, il-proprjeta' tal-haga tghaddi ghand ix-xerrej, malli jsir il-ftehim fuq il-haga u fuq il-prezz, ghalkemm il-haga tkun ghad ma gietx ikkunsinnata u lanqas ma jkun ghad thallas il-prezz; u minn dak il-hin il-haga nfisha tibqa' ghar-riskju u ghall-uzu tax-xerrej.”*¹⁴.

¹¹ Fol. 103.

¹² Ara email datata 2 ta' Jannar 2009 a fol. 104.

¹³ Fol. 105.

¹⁴ Ara wkoll l-Artikolu 994 tal-Kodici Civili.

Jirrizulta li l-partijiet ftehemu dwar il-haga u l-prezz. Il-prezz hu ta' elf tlett mija u sebgha u disghajn ewro u tnejn u erbghin centezmu (€1,397.42) ghal kull gallun halib¹⁵. Fl-applikazzjoni li l-partijiet ipprezentaw fid-Dipartiment tal-Agricoltura datata 24 ta' Marzu 2009 l-ammont li jissemma hu ta' 269,534 kilogrammi¹⁶. Il-fatt li fl-iskrittura ma jissemmix il-prezz ma jfissirx li l-bejgh m'huwiex validu, u dan kuntrarjament ghal dak li qeghdin isostnu l-konvenuti fin-nota ta' sottomissjonijiet li pprezentaw fit-2 ta' Ottubru 2012. Mill-provi irrizulta inewkivokabilment x'kien il-prezz pattwit u dwar dan m'hemmx divergenza bejn il-kontendenti.

Minn qari tal-iskrittura privata datata 24 ta' Marzu 2009 hu evidenti li l-ftehim ma kienx konvenju, izda bejgh ta' haga inkorporali. Kien fin-noti ta' sottomissjonijiet li l-konvenuti bdew isostnu li l-iskrittura tal-24 ta' Marzu 2009 kienet konvenju¹⁷. Argument li m'huwiex kompatibbli mal-ewwel eccezzjoni li taqra:- *“Il-ftehim tal-24 ta' Marzu 2009 kien bejgh b'kondizzjoni rizoluttiva li din tigi debitament approvata mid-Dipartiment tal-Agricoltura.”*.

Il-qorti ma taqbilx mat-tezi tal-konvenut li sehhet kondizzjoni rizoluttiva u b'hekk il-ftehim inhall u l-partijiet tqieghdu fil-posizzjoni li kienu qabel iffirmaw l-iskrittura u l-applikazzjoni fl-24 ta' Marzu 2009. Fl-ebda stadju ma kien hemm rifjut mid-Dipartiment tal-Agricoltura ghar-registrazzjoni tat-trasferiment tal-kwota. Il-problema kienet li minhabba l-pendenzi li l-konvenut kellu mad-Dipartiment tas-Servizzi Veterinarji, l-ufficjal responsabbli minn dak id-Dipartiment insista li l-konvenut jirregolarizza l-posizzjoni tieghu qabel isir it-transfer. Meta ghamel hekk ir-registrazzjoni setghet issir. Madankollu l-konvenut waqqaf il-process billi baghat ittra legali datata 6 ta' April 2009 (fol. 22) fejn iddikjara:-

“Ninsab dirett ninfurmak illi l-kljent tieghi bi hsiebu jwaqqaf in-negozju li kien qed jaghmel u ghal li gej hu behsiebu

¹⁵ Ara nota ta' sottomissjonijiet tal-atturi u deposizzjoni ta' Azzopardi tas-6 ta' Settembru 2011 (fol. 90).

¹⁶ Fol. 7.

¹⁷ Ara dik il-parti ntestata kuntratt finali.

jkompli jopera bl-istess ammont ta' kwota. Ghaldaqstant, gentilment nitlobok sabiex twaqqaf l-process tat-trasferiment tal-kwota tal-halib.”

Dan meta l-ftehim ma' Vella sar ftit granet qabel, cjoe' fl-24 ta' Marzu 2009. Mill-provi hu evidenti li kien l-agir tal-konvenut Azzopardi li zamm il-permess milli jigi registrat f'isem l-attur. Fil-fatt f'email datata 5 ta' Mejju 2009 skambjata bejn ufficcjali tad-dipartiment tal-Gvern inghad:-

“Dear Frank,

In view of the fact that Mr Xmun Azzopardi has paid his fine and in line with the relevant articles of Chap 437 he is to be considered as having settled all his issues with the Veterinary Division, I can now endorse the transfers of his milking quotas to third parties.

This endorsement is subject to usual conditions of non-transfer of livestock.

A. Gruppetta.”¹⁸

Ghalhekk fil-5 ta' Mejju 2009 kien hemm konferma li l-process seta' jigi finalizzat. L-eghmil tal-konvenut m'huwiex ta' persuna bil-*bona fidi*, u dan imur kontra dak li jiddisponi l-Artikolu 993 tal-Kodici Civili¹⁹.

M'ghandux ikun li parti tipprova tiehu beneficcju min-nuqqas taghha stess sabiex tipprova unilateralment tholl kuntratt. Kien proprju minhabba l-pendenzi li Azzopardi kellu mat-Taqsima Veterinarja li t-trasferiment tal-kwota tal-halib ma gietx registrata mill-ewwel. Ghalkemm il-konvenut xehed li kien qatel il-baqar “..... *ghax ma kellix bzonn il-kwota. Imbaghad is-sur Caruana geghelni ngib il-baqar minn barra biex ma nitlifix il-kwota.*”²⁰. M'hemm l-ebda prova li tikkorabora dan.

¹⁸ Fol. 81.

¹⁹ *“Il-kuntratti ghandhom jigu esegiwti bil-bona fidi, u jobbligaw mhux biss ghal dak li jinghad fihom, izda wkoll ghall-konsegwenzi kollha li ggib maghha l-obbligazzjoni skond ix-xorta taghha, bl-ekwita', bl-uzu jew bil-ligi.”*

²⁰ Fol. 90/

Skond l-Artikolu 1382 tal-Kodici Civili:-

“Il-kunsinna ta’ haga inkorporali ssir jew bl-uzu li jaghmel minnha x-xerrej bil-kunsens tal-bejjiegh, jew bil-kunsinna tad-dokumenti, meta l-bejgh hu ta’ jeddijiet li gejjin minn dokument li jistghu jigu trasferiti b’gira jew b’kunsinna.”.

Fil-kaz in ezami jirrizulta li sabiex il-kwota tal-halib setghet tinqaleb f’isem l-attur, kien jehtieg l-approvazzjoni tad-Dipartiment tal-Agrikoltura u s-Servizzi Veterinarji. Approvazzjoni li nghatat.

Fir-risposta guramentata l-konvenuti ddikjaraw ukoll li l-attur kien iddikjara li *“...ma kienx lest jidhol f’litigazzjoni mad-Dipartiment sabiex tinkiseb tali approvazzjoni u ghalhekk ftiehm li kellhom jerga’ jirkellmu u jinnegozjaw mill-gdid appena c-cirkostanzi jinbidlu.”.* Ma saret l-ebda prova ta’ dan u ghalhekk din l-eccezzjoni hi bla bazi.

Ghal dak li jikkoncerna d-danni, m’hemmx provi sabiex il-qorti tkun tista’ tillikwida l-istess. Kull m’hemm fl-atti hi nota li pprezenta l-attur fejn jinghad li d-danni huma:-

“Riferibbilment ghall-intitolamenti marbutin mal-kwantita’ ta’ referenza PT27/09-10 l-atturi soffrew telf ta’ €23.29 (ekwivalenti ghal Lm10) kuljum mid-data tal-kuntratt sa dakinhar li l-kwoti tal-halib de quo agitur jigu effettivament irregistrati f’isem l-atturi;

u

Riferibbilment ghall-kwota nfisha, l-atturi soffrew telf ta’ €46.59 (ekwivalenti ghal Lm20) kuljum mid-data tal-kuntratt sa dakinhar li l-kwoti tal-halib de quo agitur jigu effettivament irregistrati f’isem l-atturi.”.

Il-qorti m’ghandha l-ebda dubju li meta l-bejjiegh biddel fehemtu u ta struzzjonijiet sabiex it-trasferiment ma jigix registrat, l-atturi bdew isofru telf ta’ qliegh ghal kull gurnata li bdiet tghaddi wara l-5 ta’ Mejju 2009 gialadarba ma kellhomx il-kwota tal-halib li akkwistaw ghad-

disposizzjoni taghhom. Danni li jridu jaghmlu tajjeb ghalihom il-konjugi Azzopardi in kwantu kien l-agir taghhom li wassal sabiex il-process ta' trasferiment ma jigix finalizzat. Sabiex il-qorti tkun tista' tillikwida d-danni ghandha bzonn iktar taghrif, u ghalhekk hemm il-htiega li l-istadju tal-provi jerga' jinfetah.

Ghal dawn il-motivi l-qorti qeghda:-

1. Tilqa' l-ewwel eccezzjoni li l-Avukat Generali m'huwiex legittimu kontradittur u ghalhekk tilliberah mill-osservanza tal-gudizzju.

2. Tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti Azzopardi.

3. Tilqa' l-ewwel erbgħa (4) talbiet tal-atturi in kwantu dawn saru fil-konfront ta' Simon u Josephine konjugi Azzopardi, b'dan li l-atturi huma obligati jhallsu l-prezz pattwit lill-konvenuti Azzopardi kontestwalment mar-registrazzjoni tal-kwota u l-intitolamenti f'isem l-attur u li għad trid issir mid-Dipartiment tal-Agricoltura.

4. Tillibera lid-Direttur tal-Agricoltura mill-osservanza tal-gudizzju fir-rigward tar-raba', hames u sitt talbiet peress li kien minhabba l-agir tal-konvenut Azzopardi li ma gietx finalizzata r-registrazzjoni tat-trasferiment u l-atturi sofrew danni. B'dan li dan il-konvenut ghandu minnufih jara x'fadal x'isir u jaghmlu sabiex jigi finalizzat it-trasferiment tal-kwantita' ta' riferenza favur l-atturi flimkien mal-intitolamenti rilevanti.

Spejjez a karigu tal-konvenuti Azzopardi, b'dan li d-Direttur tal-Agricoltura ghandu jaghmel tajjeb għall-ispejjez meqjusa l-posizzjoni li ha wara l-ittra legali mibghuta mill-konvenut.

< Sentenza In Parte >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----